HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

[א]חלץ לאחיות לא נפטרו צרות היכא דקיימא חליצה דשמעון חליצה כשרה חליץ לה ראובן חליצה פסולה מאי אחד חולץ לכולן נמי דקאמר אאמצעית והא כולן קאמר כיון דרובה גביה קרי ליה כולן ואיבעית אימא כי קאמר שמואל חליצה מעליא בעינן [ב]ה"מ למיפטר צרתה אבל מפטרא נפשה פטרה גופא אמר שמואל חלץ לאחיות לא נפטרו צרות לצרות נפטרו אחיות [א]חלץ לבעלת הגט לא נפטרה צרה לצרה נפטרה בעלת הגט [ב]חלץ לבעלת המאמר לא נפטרה צרה לצרה נפטרה בעלת מאמר מאי שנא לאחיות דלא נפטרו צרות דהויא (א) לו אחות אשה בזיקה חלץ לצרות נמי לא ליפטרו אחיות דהויא להו צרות אחות אשה בזיקה קסבר שמואל אין זיקה [ג]והא אמר שמואל יש זיקה לדברי האומר אין זיקה קאמר אי הכי חלץ לאחיות אמאי לא נפטרו צרות בשלמא צרה דרחל לא תיפטר דכיון דחלץ לה ללאה והדר חלץ לרחל הויא לה חליצה דרחל חליצה פסולה אלא צרה דלאה תיפטר מאי לא נפטרו צרות נמי דקאמר אצרה דרחל והא צרות קאמר צרות דעלמא אי הכי חלץ לצרות נפטרו אחיות ואצרת רחל מי מיפטרא והא תנן [ד][ג]אסור אדם בצרת קרובת חלוצתו שמואל נמי התחיל ולא התחיל קאמר התחיל באחיות לא יגמור בצרות דתנן אסור אדם בצרת קרובת חלוצתו התחיל בצרות יגמור אף באחיות דתנן [ה]מותר אדם בקרובת צרת חלוצתו רב אשי אמר לעולם כדקאמרת ומשום דלא אלימא זיקה לשווי לצרה כערוה תניא כוותיה דרב אשי חלץ לאחיות לא נפטרו צרות הא לצרות נפטרו אחיות מאי טעמא לאו משום דקסבר יש זיקה ולא אלימא זיקה לשוייה לצרה כערוה א"ר אבא בר ממל הא מני ב"ש היא דתנן [ו]בית שמאי מתירין הצרות לאחין אי הכי יבומי נמי תתייבם כרבי יוחנן בן נורי דאמר [ז]בואו ונתקן להם לצרות שיהו חולצות ולא מתייבמות והאמר מר [ח]לא הספיקו לגמור את הדבר עד שנטרפה השעה אמר רב נחמן בר יצחק אחריו חזרו ותקנו: איבעיא להו

בעלת

חלץ לאחיות. שתי אחיות שנפלו לפניו משני אחים וכל אחת צרתה עמה וחלץ לאחיות לא נפטרו צרותיהן הואיל ואי בעי לייבומי לא מצי אלא יחלוץ לצרות ויפטרו אחיות. ואע"ג דלצרות נמי אי הוה בעי לא הוה מייבם מיהו קל איסורם משל אחיות הלכך אף חליצתם משובחות משל אחיות והכי מפרש לקמן: **היכא דקיימא חליצה דשמעון חליצה כשרה.** לחלוץ לשניה שהוא לא חלץ לראשונה: **חלץ לה ראובן חליצה פסולה.** בתמיה. ראובן שחלץ לראשונה והויא הך אחות חלוצתו ולא חליצה מעליא היא כדשמעון דזיקה גרידתא היא: **אאמצעית.** כלומר השלישית לאחר שחלץ שמעון לשניה שהיא על שניהן אחות חלוצה ושניהן שוין בה וקסבר חליצה פסולה אין צריכה לחזור על כל האחין: **כיון דרובה גביה.** שהחולץ לשלישית חלץ לב': **למיפטר צרה.** כדקאמרי' לא נפטרו צרות: **אבל מיפטרא נפשה פטרה.** בחליצה דכל דהו הלכך אחד חולץ לג' היכא דליכא צרות בהדייהו: **לבעלת הגט.** ב' יבמות מאח אחד ונתן יבם גט לאחת מהן שוב אין חליצתה הוגנת כל כך דקלישא זיקתה ואם חלץ לה לא נפטרה צרה: **חלץ לבעלת מאמר.** עשה מאמר באחת מנשי אחיו המת ואח"כ חלץ לה לא נפטרה צרה שחליצה זו אינה פוטרת לגמרי שעדיין צריכה גט למאמרו כדתנן בפרק ר"ג (לקמן דף נ.) עשה מאמר וחלץ צריכה הימנו גט. ואע"ג דיהיב לה גט אחר דחלץ לה הוא דמהניא אבל צרתה צריכה חליצה אבל חלץ לצרה נפטרה בעלת מאמר מחליצה ואינה צריכה אלא גט למאמרו: **דהויא אחות אשה בזיקה.** ואי הוה בעי לייבומי לא מצי ולהכי גריעה חליצתה: **לצרות נמי.** הא צרת אחות זקוקה היא ואסירא לייבומי דצרה במקום ערוה קיימא: **והאמר שמואל כו'.** בפ"ב: **אי הכי.** דאין זיקה חלץ לאחיות שחליצה הוגנת היא: **בשלמא צרה דרחל.** דחלצה באחרונה לא תפטר דחליצה דרחל גרועה הואי דאי בעי לייבומי לא מצי דאחות חלוצתו היא: **אלא צרה דלאה תיפטר.** דחליצת לאה כשרה היא דאי הוה בעי מצי לייבומי: **צרות דעלמא.** כלומר כל היכא דמיתרמי כה"ג לא נפטרו צרות של אחרונה: **אי הכי.** דצרות דקאמר שמואל בצרה דרחל שחלצה באחרונה קאמר: **חלץ לצרות נפטרו אחיות.** בתמיה. דכי חלץ לצרת אחות החלוצה נפטרה אחות החלוצה: **אצרה דרחל מי מיפטרא.** אחליצה דצרה מי מיפטרה רחל: **והא תנן.** בהחולץ: **אסור אדם בצרת קרובת חלוצתו.** ואפילו לא היתה צרתה מאחיו אלא מנכרי וטעמא התם מפרש. והכא נמי אי הוה בעי לייבומי לא מצי: **התחיל באחיות.** שחלץ ללאה לא יגמור בצרות לא פטרה חליצת צרה דרחל את רחל: **דתנן אסור אדם כו'.** וכ"ש דלא יגמור באחיות דחליצת רחל לא מיפטרה צרה דלאו חליצה מעלייתא היא דאחות חלוצתו היא אלא שתיהן צריכות חליצה: **התחיל בצרות.** שחלץ לצרת לאה: **יגמור אף באחיות.** אם רצה לחלוץ לרחל נפטרה צרתה ואע"ג דרחל קרובת לאה שהיא צרת חלוצתו לא גריע בהכי דתנן מותר אדם בקרובת צרת חלוצתו וה"נ כיון דאין זיקה אי הוה בעי לייבומי לרחל מייבם וכל שכן גמר בצרת רחל ולא ברחל [ט]דשכיחא מילתא טפי: **לעולם.** כדאמר שמואל ברישא חלץ לאחיות לא נפטרו צרות משום דיש זיקה וחליצת האחיות גרועה ואפילו צרת לאה לא מיפטרה חלץ לצרות נפטרו אחיות דחליצתן משובחות משל אחיות. ודקשיא לך הויא צרת אחות אשה בזיקה והויא כי אחות זקוקה גופה לא היא משום דלא אלימא זיקה לשווי צרה כי ערוה ולא גזרו חכמים אלא באחות זקוקה: **הצרות לאחין.** ואפילו צרת אחות אשה שרי לייבומי וכ"ש צרת אחות זקוקה: **אי הכי.** אמאי תני חלץ יבומי נמי תתייבם הצרה:

בעלת

מאי אחד חולץ לכולן דקאמר אאמצעית. תימה דלקמן מסקינן דשמואל התחיל ולא התחיל קאמר והתחיל באחיות לא יגמור בצרות ולא מיפטרא רחל בחליצת צרתה וכ"ש היכא דשניהן שוין דבעינן חליצה מתרוייהו דלהאי שינויא לא מפלגינן בין מיפטר נפשה למיפטר צרה ואר"י דההוא דמפרש לקמן דשמואל התחיל ולא התחיל קאמר סבר כשינויא דבסמוך דמפלגינן בין מיפטר נפשה למיפטר צרה ושינויא דהכא דאחד חולץ לכולן אאמצעית סבר כרב אשי דאמר לקמן לא אלימא זיקה לשווי צרה כערוה וחליצת צרות הויא חליצה כשרה ולהכי חלץ לאחיות לא נפטרו צרות אבל הכא דשתיהן שוין אחד חולץ לכולן: **אלא צרה דלאה תיפטר.** דהא חליצה כשרה היא פי' בקונט' דאי בעי מייבם לה וא"א לומר כן דאסירא ליה משום ביטול מצות יבמין ומ"מ לא חשיב בהכי חליצה פסולה כדפרישית לעיל:

א"ה חלץ לצרות נפטרו אחיות ואצרת רחל מי מיפטרא. פירוש כיון דאוקמה חלץ לאחיות לא נפטרו צרות דוקא מרחל ומשום שחלץ ללאה בענין זה נמי שחלץ ללאה חלץ לצרות נמי לא נפטרו אחיות:

שמואל התחיל ולא התחיל קאמר. השתא לפי המסקנא לית ליה להא דשמואל לדברי האומר אין זיקה קאמר דלפי האמת למ"ד אין זיקה חלץ לאחיות ולבעלת גט נפטרו צרות (ב) אחיות אלא שמואל אליבא דנפשיה דאית ליה זיקה קאמר והא דלא קאמר אלא לפי שלא הוזכר שם אמורא תחלה ומיירי כשחלץ ללאה קודם נפילת רחל וצרתה ולהכי התחיל בצרת לאה יגמור אף ברחל דכשנפלה רחל כבר נפטרה לאה בחליצת צרתה וחליצת רחל חליצה כשרה היא דלא הויא אלא קרובת צרת חלוצתו וקצת דוחק הוא דה"ל לפרש בהדיא דאיירי בנפול זה אחר זה כיון דעד השתא הוה איירי בנפול בבת אחת ועוד אמר ר"י דמצינו לפרש דאיירי אפי' נפול בבת אחת כדמ"ד עד השתא ואפ"ה התחיל בצרת לאה יגמור ברחל ואע"ג דחליצת הצרה הויא חליצה פסולה דהויא לה צרת אחות אשה בזיקה ולא מיפטרה לאה בחליצתה מ"מ חשיב חליצת רחל חליצה כשרה ואפי' אי חלץ ללאה ברישא קודם רחל כיון דלא נשתייר בלאה אלא זיקה מועטת שכבר חלץ לצרתה חליצה חשובה טפי ולהכי לא חשיב רחל אחות חלוצתו כעין שפירש ה"ר אברהם לעיל ואע"ג דקודם שחלץ לצרת לאה כבר נאסרה רחל ושמואל סבר בהחולץ (לקמן ד' מ:) כיון שנאסרה עליו שעה אחת נאסרה עולמית מכל מקום הוי חליצת רחל חליצה כשרה כיון דעכשיו אינה אחות זקוקתו ואינה אסורה אלא משום שנאסרה עליו כבר:

תניא כוותיה דרב אשי. אברייתא לא שייך למימר דהתחיל ולא התחיל קאמר דא"כ הוה ליה לפרושי הכי בהדיא אבל שמואל דאיירי נמי בבעלת הגט ובעלת מאמר נקט לשון השוה בכולן: **א"ה יבומי נמי תתייבם.** וא"ת אין ה"נ ומ"מ נקט חליצה לאשמועינן דחליצה פסולה אינה פוטרת כמו שמואל דלישנא דהתחיל ולא התחיל ה"מ למינקט יבום וי"ל דשמואל לא נקט יבום משום דמתני' היא מותר אדם בקרובת כו' אבל ברייתא ה"ל למנקט יבום דעדיפא טפי אי נמי לאשמעינן תרוייהו:

אחריו חזרו ותקנו. דחוק לומר כן משום דלא מסתבר ליה למימר דלא אלימא זיקה לשווי צרה כערוה:

בעלת

עין משפט נר מצוה

ה א מיי' פ"ז מהלכות יבום הל' ט סמג עשין נא טוש"ע אה"ע סימן קע סעיף יז יח וסימן קעד סעיף א:

ו ב מיי' שם פ"ה הל' יב סמג שם טוש"ע שם סימן קע סעיף יט ועי' שם בטור ובב"י:

ז ג מיי' שם (פ"ה הל' טו) ופ"ו הלכה כ טוש"ע שם סי' קסב סעיף ה:

ח ד מיי' שם פ"ה הל' יב טוש"ע שם סי' קע סעיף יח:

תוספות ישנים

לדברי האומר אין זיקה וא"ת אמאי חלץ לבעלת הגט לא נפטרה צרה הא אמרינן לקמן פרק ר"ג (נא.) דלמ"ד אין זיקה חלץ לבעלת הגט נפטרה צרה. וי"ל דהך דלקמן מיירי לפי מסקנא דהכא דסבר שמואל יש זיקה ולכך לא נפטרה צרה. עוד פי' הר"מ דאף כי נמי אמרינן הכא דשמואל איירי (אף) לדברי האומר אין זיקה היינו דווקא רישא דמלתא דחלץ לאחיות אבל האי דקאמר חלץ לבעלת הגט לא נפטרה צרה מיירי [דוקא] למ"ד יש זיקה. והאי דנקט מלתא כתנאי. י"ל דרישא אשמעינן חדושא דאע"ג דאין זיקה מ"מ חלץ לאחיות לא נפטרו צרות אע"ג דשאר חליצה פסולה פטרה למ"ד אין זיקה פסול דאחיות חמיר טפי וסיפא אשמעינן דלמ"ד יש זיקה חלץ לבעלת הגט לא נפטרה צרה אע"ג דשאר חליצה פסולה פטרה היינו דווקא למ"ד אין זיקה אבל למ"ד יש זיקה לא פטרה:

מסורת הש"ס

א) לקמן נא., ב) לקמן נג., ג) לעיל יח:, ד) לקמן מ:, ה) שם, ו) לעיל יג. עדיות פ"ד מ"ח [לעיל ט.], ז) [לעיל יג: יד:], ח) [לעיל טו.], ט) דשכיחא.

הגהות הב"ח

(א) גמ' דהויא לה אחות אשה: (ב) תוס' ד"ה שמואל וכו' נפטרו צרות אלא שמואל כצ"ל ותיבת אחיות נמחק:

מוסף רש"י

חלץ לבעלת הגט לא נפטרה צרה. נפלו לפניו שתי יבמות ונתן גט לאחת מהן ואמר כך חלץ לה לא נפטרה צרתה, משום דקלישא זיקתה ולא אלימא חליצה לאפקועי זיקה אלימתא דצרתה (לקמן נא.). חלץ לבעלת המאמר לא נפטרה צרה. דכיון דבעי גט למאמרו לא הויא חליצה מעלייתא לאפקועי זיקה מחברתה (לקמן נג.). אסור אדם בצרת קרובת חלוצתו. ראובן חלץ ללאה ורחל צרתה נשאת לנכרי ומת הנכרי, אסורה הצרה לראובן וטעמא מפרש בגמרא (לקמן מ:). מותר אדם בקרובת צרת חלוצתו. ולא אמרינן צרה כחלוצה ואסור בקרובותיה (שם). בית שמאי מתירין הצרות לאחין. מתירים צרת ערוה להתייבם לאחין, דלית להו הך דרשה דלצרור (לעיל יג.). בואו ונתקן להם לצרות. העריות (לעיל יג:) שיהו חולצות. וינשאו לשוק כבכשר לדברי הכל (לעיל טו.).